

บทที่ 5

สรุปและอภิปรายผล

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนา และตรวจสอบ โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ ความสำเร็จของการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการ การประถมศึกษาแห่งชาติ ที่ได้พัฒนาขึ้น

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ 1. ศึกษาในเทศก์จังหวัด ศึกษาในเทศก์อำเภอ/กิ่งอำเภอ ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนฝ่ายวิชาการหรือหัวหน้า ฝ่ายวิชาการโรงเรียน และ 2. ครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการ การประถมศึกษา เขตการศึกษา 12 กระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีการศึกษา 2545 ซึ่งได้มาจากการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Random Sampling) และมีศึกษาในเทศก์จังหวัด ศึกษาในเทศก์อำเภอ/กิ่งอำเภอ ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนฝ่ายวิชาการหรือหัวหน้า ฝ่ายวิชาการโรงเรียน และครูผู้สอนเป็นหน่วยการสุ่ม จำนวนทั้งสิ้น 1,186 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามเกี่ยวกับความสำเร็จของการปฏิบัติงานนิเทศ ภายในโรงเรียน และแบบสอบถามเกี่ยวกับตัวแปรที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการปฏิบัติงานนิเทศ ภายในโรงเรียน แบ่งออกเป็น 6 ตอน คือ ข้อคำถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการสอนของครู ข้อคำถาม เกี่ยวกับความสามารถของผู้นิเทศ ข้อคำถามเกี่ยวกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครู ข้อคำถามเกี่ยวกับขวัญในการปฏิบัติงานของครู ข้อคำถามเกี่ยวกับพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหาร โรงเรียน และข้อคำถามเกี่ยวกับระดับการใช้พลังอำนาจของผู้บริหาร

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้โปรแกรม SPSS ในการหาค่าสถิติพื้นฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ และใช้โปรแกรม LISREL 8.50 ในการวิเคราะห์อิทธิพลแบบมีตัวแปรแฝง

สรุปผลการวิจัย

1. เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ทั้ง 39 ตัวแปร พบว่าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ส่วนใหญ่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีตัวแปรสังเกตได้ ผู้นิเทศวางแผนในการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียน (Y33) เป็นตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรสังเกตได้อื่นมากที่สุด ส่วนตัวแปรสังเกตได้ผู้นิเทศเกิดความตระหนักและเห็นความจำเป็น

ของการนิเทศภายในโรงเรียน (Y31) กับ ผู้นิเทศตรวจสอบผลการปฏิบัติงาน (Y36) เป็นตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรสังเกตได้อื่น ๆ น้อยที่สุด

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ของตัวแปรแฝงแต่ละตัว พบว่าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ในช่วง 0.24 ถึง 0.81 โดยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ในตัวแปรแฝงขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูที่มีค่าสูงสุด คือ ตัวแปรสังเกตได้ความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน (Y16) กับตัวแปรสังเกตได้ความเห็นพ้องในนโยบาย (Y17) มีค่า 0.81 ในตัวแปรแฝงความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครู ตัวแปรสังเกตได้ที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สูงสุด คือ ตัวแปรสังเกตได้การยอมรับนับถือ (Y8) กับ ตัวแปรสังเกตได้ลักษณะของงาน (Y9) มีค่า 0.72 ในตัวแปรแฝงความสามารถของผู้นิเทศ ตัวแปรสังเกตได้ที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สูงสุด คือ ตัวแปรสังเกตได้ด้านความรู้ (Y12) กับ ตัวแปรสังเกตได้ด้านเทคนิคการนิเทศการศึกษา (Y13) มีค่า 0.79 ในตัวแปรแฝงพฤติกรรมการสอนของครู ตัวแปรสังเกตได้ที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สูงสุด คือ ตัวแปรสังเกตได้การเตรียมการสอน (Y25) กับ ตัวแปรสังเกตได้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน (Y26) มีค่า 0.68 ในตัวแปรแฝงความสำเร็จของการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา ตัวแปรสังเกตได้ที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สูงสุด คือ ตัวแปรสังเกตได้ผู้นิเทศตรวจสอบผลการปฏิบัติงาน (Y36) กับ ตัวแปรสังเกตได้ครูปฏิบัติกิจกรรมการสอนด้วยความพอใจและสอดคล้องกับความสนใจความต้องการของผู้เรียน (Y38) มีค่า 0.74

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ของตัวแปรแฝงความสำเร็จของการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษากับตัวแปรสังเกตได้ของตัวแปรอื่น ๆ พบว่าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ที่มีนัยสำคัญทางสถิติเป็นค่าบวก มีความสัมพันธ์อยู่ในช่วง 0.08 ถึง 0.26 โดยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ที่มีค่าสูงสุดระหว่างตัวแปรสังเกตได้ของตัวแปรแฝงความสามารถของผู้นิเทศกับตัวแปรสังเกตได้ของตัวแปรแฝงความสำเร็จของการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา คือ ตัวแปรสังเกตได้ด้านความรู้ (Y12) กับตัวแปรสังเกตได้ผู้นิเทศวางแผนในการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียน (Y33) มีค่า 0.26 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ที่มีค่าสูงสุดระหว่างตัวแปรสังเกตได้ของตัวแปรแฝงพฤติกรรมการสอนของครูกับตัวแปรสังเกตได้ของตัวแปรแฝงความสำเร็จของการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา คือ ตัวแปรสังเกตได้ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน (Y26) กับตัวแปรสังเกตได้ครูเกิดความตระหนักและเห็นความจำเป็นของการพัฒนาผู้เรียนรอบด้าน (Y32) มีค่า 0.25 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ที่มีค่าสูงสุดระหว่างตัวแปรสังเกตได้ของตัวแปรแฝงความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูกับตัวแปรสังเกตได้ของตัวแปรแฝงความสำเร็จของการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา คือ

ตัวแปรสังเกตได้นโยบายและการบริหารงาน (Y2) กับตัวแปรสังเกตได้ผู้นิเทศควบคุมการปฏิบัติงานให้ข้อมูลย้อนกลับเสนอแนะแนวทางแก้ไข (Y35) มีค่า 0.08

2. ผลการวิเคราะห์โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุความสำเร็จของการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษาที่ได้ตามภาพที่ 9 พบว่าโมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์อยู่ในเกณฑ์ดี ผลการตรวจสอบค่าสถิติไค-สแควร์ มีค่า 585.51 โดยมีค่าความน่าจะเป็น 0.99 ที่องศาอิสระ 676 ค่าดัชนีวัดระดับความสอดคล้องมีค่า 0.95 ค่าดัชนีวัดระดับความสอดคล้องที่ปรับแก้มีค่า 0.94 ค่าดัชนีวัดระดับความสอดคล้องเปรียบเทียบมีค่า 1.00 ค่าดัชนีรากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของส่วนเหลือมาตรฐานมีค่า 0.06 ค่าดัชนีความคลาดเคลื่อนในการประมาณค่าพารามิเตอร์มีค่า 0.00 กราฟฟิตมีความชันกว่าเส้นทแยงมุม มีค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานสูงสุด 13.34 ซึ่งมีค่าสูงกว่าเกณฑ์ (2.00) โดยค่าความเที่ยงในการวัดตัวแปรแต่ละตัวมีค่าค่อนข้างต่ำ และค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ของตัวแปรตาม คือ ตัวแปรแฝงความสำเร็จของการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา มีค่า 0.05 แสดงว่า ตัวแปรทั้งหมดในโมเดลสามารถอธิบายความแปรปรวนของตัวแปรความสำเร็จของการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษาได้ร้อยละ 5.00

เมื่อพิจารณาเส้นทางอิทธิพลที่ส่งผลต่อตัวแปรแฝงความสำเร็จของการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา พบว่า ตัวแปรแฝงความสำเร็จของการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษาไม่ได้รับอิทธิพลจากตัวแปรแฝงตัวอื่น ๆ

ขณะเดียวกันเมื่อพิจารณาเส้นทางอิทธิพลทางตรงในตัวแปรแต่ละตัว พบว่า ตัวแปรแฝงความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูมีอิทธิพลทางตรงต่อตัวแปรแฝงขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูมากที่สุด มีค่า 0.91 โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 รองลงมาคือตัวแปรแฝงความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูมีอิทธิพลทางตรงต่อตัวแปรแฝงพฤติกรรมการสอนของครู มีค่า 0.59 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ตัวแปรแฝงความสามารถผู้นิเทศมีอิทธิพลทางตรงต่อตัวแปรแฝงพฤติกรรมการสอนของครู มีค่า 0.30 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ตัวแปรแฝงพฤติกรรมผู้นำมีอิทธิพลทางตรงต่อตัวแปรแฝงความสามารถผู้นิเทศ มีค่า 0.27 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ตัวแปรแฝงพฤติกรรมผู้นำมีอิทธิพลทางตรงต่อตัวแปรแฝงความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครู มีค่า 0.24 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เมื่อพิจารณาเมทริกซ์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแฝง พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ระหว่างตัวแปรแฝงมีทั้งค่าที่เป็นค่าบวกและลบ โดยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแฝงที่มีค่าเป็นบวกสูงสุด คือ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่าง

ตัวแปรแฝงความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูกับตัวแปรแฝงขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของครู มีค่า 0.90 แสดงว่า ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูมีความสัมพันธ์กับขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของครู ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแฝงที่มีค่าเป็นบวกค่าสูงสุด คือ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแฝงการใช้พลังอำนาจบริหารของผู้บริหารกับตัวแปรแฝงความสำเร็จของการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา และ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแฝงพฤติกรรมผู้นำกับตัวแปรแฝงพฤติกรรมการสอนของครู มีค่า 0.04 แสดงว่า การใช้พลังอำนาจบริหารของผู้บริหารมีความสัมพันธ์กับความสำเร็จของการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา และพฤติกรรมผู้นำมีความสัมพันธ์กับกับพฤติกรรมการสอนของครู

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแฝงที่มีค่าเป็นลบสูงสุด คือ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแฝงการใช้พลังอำนาจบริหารของผู้บริหารกับตัวแปรแฝงขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของครู มีค่า -0.08 แสดงว่า การใช้พลังอำนาจบริหารของผู้บริหารมีความสัมพันธ์กับขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของครู ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแฝงที่มีค่าเป็นลบค่าสูงสุด คือ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแฝงการใช้พลังอำนาจบริหารของผู้บริหารกับตัวแปรแฝงความสามารถของผู้นิเทศ มีค่า -0.01 แสดงว่า การใช้พลังอำนาจบริหารของผู้บริหารมีความสัมพันธ์กับความสามารถของผู้นิเทศ

3. เนื่องจากโมเดลสมมติฐานยังมีความซับซ้อนมาก และมีอิทธิพลที่ไม่มีนัยสำคัญ ผู้วิจัยจึงได้ปรับ โมเดลใหม่โดยตัดเส้นทางอิทธิพลที่ไม่มีนัยสำคัญออก เพื่อให้โมเดลมีความซับซ้อนน้อยลง และยังมีความสอดคล้องกับข้อมูลประจักษ์หรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า “โมเดลแบบประหยัด”

ผลการวิเคราะห์โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุความสำเร็จของการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษาที่ได้ตามภาพที่ 10 พบว่าโมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์อยู่ในเกณฑ์ดี ผลการตรวจสอบค่าสถิติไค-สแควร์ มีค่า 109.39 โดยมีค่าความน่าจะเป็น 1.00 ที่องศาอิสระ 319 ค่าดัชนีวัดระดับความสอดคล้องมีค่า 0.98 ค่าดัชนีวัดระดับความสอดคล้องที่ปรับแก้มีค่า 0.98 ค่าดัชนีวัดระดับความสอดคล้องเปรียบเทียบมีค่า 1.00 ค่าดัชนีรากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของส่วนเหลือมาตรฐานมีค่า 0.04 ค่าดัชนีความคลาดเคลื่อนในการประมาณค่าพารามิเตอร์มีค่า 0.00 กราฟคิวพล็อตมีความชันกว่าเส้นทแยงมุม มีค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานสูงสุด 2.85 ซึ่งมีค่าสูงกว่าเกณฑ์ (2.00) โดยค่าความเที่ยงในการวัดตัวแปรแต่ละตัวมีค่าค่อนข้างต่ำ และค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ของตัวแปรตาม คือ ตัวแปรแฝงความสำเร็จของการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา มีค่า 0.05 แสดงว่า ตัวแปรทั้งหมดโมเดลสามารถอธิบาย

ความแปรปรวนของตัวแปรความสำเร็จของการปฏิบัติงานนิเทศ ภายในโรงเรียนประถมศึกษา
ได้ร้อยละ 5.00

สรุปผลการวิจัยตามสมมติฐาน 6 ข้อ ดังนี้

1. ตัวแปรแฝงความสำเร็จของการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษาได้รับอิทธิพลรวมจากตัวแปรพฤติกรรมผู้นำ มีค่าเท่ากับ 0.01 โดยมีอิทธิพลทางอ้อมผ่านทางตัวแปรแฝงความสามารถของผู้นิเทศ มีค่าเท่ากับ 0.01 และมีอิทธิพลทางอ้อมผ่านทางความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูและพฤติกรรมการสอนของครู มีค่าเท่ากับ 0.01 แสดงว่า พฤติกรรมผู้นำเป็นสาเหตุทำให้เกิดความสำเร็จของการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียน
2. ตัวแปรแฝงความสำเร็จของการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษาไม่ได้รับอิทธิพลทางตรงและทางอ้อมจากตัวแปรการใช้พลังอำนาจบริหารของผู้บริหาร เนื่องจากเส้นทางอิทธิพลมีค่าน้อยและไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่าการใช้พลังอำนาจบริหารของผู้บริหารไม่เป็นสาเหตุทำให้เกิดความสำเร็จของการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียน
3. ตัวแปรแฝงความสำเร็จของการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษาได้รับอิทธิพลรวมจากตัวแปรแฝงความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครู มีค่าเท่ากับ 0.01 โดยมีอิทธิพลทางอ้อมผ่านทางตัวแปรแฝงพฤติกรรมการสอนของครู มีค่าเท่ากับ 0.18 มีนัยสำคัญที่ระดับ .05 แสดงว่า ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูเป็นสาเหตุทำให้เกิดความสำเร็จของการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียน
4. ตัวแปรแฝงความสำเร็จของการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษาได้รับอิทธิพลรวมจากตัวแปรแฝงความสามารถของผู้นิเทศ มีค่าเท่ากับ 0.14 มีนัยสำคัญที่ระดับ .05 โดยแบ่งเป็นอิทธิพลทางตรงมีค่าเท่ากับ 0.12 มีนัยสำคัญมีระดับ .05 และอิทธิพลทางอ้อมผ่านทางตัวแปรแฝงพฤติกรรมการสอนของครู มีค่าเท่ากับ 0.02 แสดงว่า ความสามารถของผู้นิเทศเป็นสาเหตุทำให้เกิดความสำเร็จของการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียน
5. ตัวแปรแฝงความสำเร็จของการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษาไม่ได้รับอิทธิพลทางตรงและทางอ้อมจากตัวแปรแฝงขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของครู เนื่องจากเส้นทางอิทธิพลมีค่าน้อยและไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่าขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูไม่เป็นสาเหตุทำให้เกิดความสำเร็จของการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียน
6. ตัวแปรแฝงความสำเร็จของการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษาได้รับอิทธิพลตรงจากตัวแปรพฤติกรรมการสอนของครู มีค่าเท่ากับ 0.06 มีนัยสำคัญที่ระดับ .05 แสดงว่า พฤติกรรมการสอนของครูเป็นสาเหตุทำให้เกิดความสำเร็จของการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียน

4. ผลการวิจัยดังกล่าวข้างต้น ทำให้สรุปได้ว่าความสำเร็จของการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียนมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับปัจจัย 2 ด้านที่มีอิทธิพลทางตรงต่อความสำเร็จของการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียน ได้แก่

4.1 พฤติกรรมการสอนของครู

4.2 ความสามารถของผู้นิเทศ

โดยที่ครูมีพฤติกรรมการสอนโดยการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ดี ผู้นิเทศที่มีความสามารถในด้านมนุษยสัมพันธ์ที่ดี จะทำให้เกิดความสำเร็จของการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียนมาก

นอกจากนี้ยังมีปัจจัยอื่น ๆ ที่เป็นสาเหตุทำให้ความสำเร็จของการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียนโดยเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลทางอ้อมต่อความสำเร็จของการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียนผ่านทางตัวแปรพฤติกรรมการสอนของครู และตัวแปรความสามารถของผู้นิเทศ ได้แก่

1. พฤติกรรมผู้นำ

2. ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครู

3. ความสามารถของผู้นิเทศ

โดยพฤติกรรมของผู้นำเป็นแบบมิตรสัมพันธ์ ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูในด้านความสำเร็จในการทำงานมากและผู้นิเทศที่มีความสามารถในด้านมนุษยสัมพันธ์ที่ดี จะทำให้เกิดความสำเร็จของการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียนมากขึ้น

อภิปรายผลการวิจัย

จากโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุความสำเร็จของการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษาตามสมมติฐาน ผู้วิจัยได้กำหนดสมมติฐานเกี่ยวกับเส้นทางระหว่างตัวแปรแฝงไว้ 6 ข้อ แต่ผลการวิจัยพบว่า โมเดลตามสมมติฐานไม่สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ต้องมีการปรับโมเดล และมีผลทำให้เส้นทางระหว่างตัวแปรแฝงเปลี่ยนไปจากโมเดลตามสมมติฐาน ดังนั้นผลการวิจัยเกี่ยวกับเส้นทางระหว่างตัวแปรแฝงในโมเดลจึงมีทั้งสอดคล้องและไม่สอดคล้องกับสมมติฐาน ดังนี้

1. สมมติฐานข้อ 1 กำหนดว่า “พฤติกรรมผู้นำมีอิทธิพลทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อความสำเร็จของการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา โดยมีอิทธิพลทางอ้อมผ่านทางการใช้พลังอำนาจบริหารของผู้บริหาร ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครู ความสามารถของผู้นิเทศ ขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูและพฤติกรรมการสอนของครู” ผลการวิจัยประเด็นนี้มีทั้งสอดคล้องและไม่สอดคล้องกับสมมติฐาน กล่าวคือ ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรม

ผู้นำไม่มีอิทธิพลทางตรงต่อความสำเร็จของการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา แต่พฤติกรรมผู้นำมีอิทธิพลทางอ้อมต่อความสำเร็จของการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียน ประถมศึกษาผ่านทางความสามารถของผู้นิเทศ ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูและ พฤติกรรมการสอนของครู ผู้วิจัยอภิปรายผลการวิจัยดังนี้

1.1 จากผลการวิจัยที่พบว่า พฤติกรรมผู้นำไม่มีอิทธิพลทางตรงต่อความสำเร็จของการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา ผลการวิจัยประเด็นนี้ไม่สอดคล้องกับสมมติฐาน กล่าวคือ ในโมเดลสมมติฐาน ผู้วิจัยกำหนดสมมติฐานว่า พฤติกรรมผู้นำมีอิทธิพลทางตรงต่อ ความสำเร็จของการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา โดยผู้วิจัยกำหนดสมมติฐานจาก การศึกษาของนวล เชาวน์ปรีชา (2539) ที่ได้ศึกษาพฤติกรรมความเป็นผู้นำทางวิชาการของ ผู้บริหารโรงเรียนที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน พบว่า พฤติกรรม ความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาภายใน โรงเรียน ทั้งในภาพรวม และรายด้าน โดยมีความสัมพันธ์กันในทางบวกและมีค่าความสัมพันธ์ใน ระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ พฤติกรรมความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนที่ส่ง ผลต่อการปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน โดยภาพรวมมี 3 ด้าน คือ การตรวจสอบ ความก้าวหน้าของนักเรียน การส่งเสริมให้มีการพัฒนาวิชาชีพ และการจัดให้มีสิ่งส่งเสริมสภาพ การเรียนรู้ ที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน แต่ผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า พฤติกรรมผู้นำไม่มีอิทธิพลทางตรงต่อความสำเร็จของการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียนประถม ศึกษา ผลการวิจัยที่ได้แตกต่างไปจากสมมติฐานเช่นนี้ อาจเนื่องมาจากการวิจัยที่ได้อ้างถึงในการตั้ง สมมติฐานนั้น เป็นการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร 2 ตัวแปร คือ พฤติกรรมผู้นำทางวิชาการ กับการปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน ซึ่งในความเป็นจริงอาจมีความสัมพันธ์กับตัว แปรคั่นกลางที่งานวิจัยเหล่านี้ ไม่ได้มุ่งศึกษาแต่งานวิจัยครั้งนี้ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัว แปรหลายตัวแปรที่มีผลต่อความสำเร็จของการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียน ซึ่งจะทำให้ ผลการวิจัยครั้งนี้อธิบายความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมผู้นำและความสำเร็จของการปฏิบัติงาน นิเทศภายในโรงเรียนได้ละเอียดขึ้น กล่าวคือ ลักษณะความสัมพันธ์ของพฤติกรรมผู้นำและ ความสำเร็จของการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียน อาจสัมพันธ์กันโดย ผ่านตัวแปรคั่นกลางที่เป็น คุณลักษณะทางจิตวิทยาของผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ ซึ่งในบริบทการปฏิบัติงานนิเทศภายใน การนิเทศภายในจะเป็นกิจกรรมที่เกิดจากผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ คุณลักษณะทางจิตวิทยาของ ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศที่น่าจะส่งผลต่อความสำเร็จของการปฏิบัติงานนิเทศภายในก็คือ ความ สามารถของผู้นิเทศและพฤติกรรมการสอนของครู ดังนั้นในโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของ

ความสำเร็จของการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา พฤติกรรมผู้นำจึงไม่มีอิทธิพลทางตรงต่อความสำเร็จของการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา

1.2 จากผลการวิจัยที่พบว่า พฤติกรรมผู้นำมีอิทธิพลทางอ้อมต่อความสำเร็จของการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษาผ่านทางความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครู พฤติกรรมการสอนของครู และความสามารถของผู้นิเทศ ผลการวิจัยประเด็นนี้สอดคล้องกับสมมติฐาน เนื่องจากพฤติกรรมผู้นำแบบมิตรสัมพันธ์ ทำให้ครูมีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานสูงและยังส่งผลให้ครูมีพฤติกรรมการสอนที่ดี ทำให้เกิดความสำเร็จของการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษามากขึ้น โดยสอดคล้องกับแนวความคิดของมอร์เฟต และคนอื่น ๆ (Morphet & Others, 1982, p. 127) กล่าวว่า การใช้อิทธิพลและพฤติกรรมความเชื่อและเป้าหมายของผู้นำในองค์การนั้น เพื่อจูงใจให้บุคคลอื่นร่วมมือในการปฏิบัติงาน และฮัลพิน (Halpin, 1966, p. 86) กล่าวว่า พฤติกรรมที่ผู้นำแสดงออกถึงความสามารถในการนำกลุ่ม เพื่อดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ไปสู่เป้าหมายที่กำหนดการแก้ปัญหา รวมทั้งการบำรุงขวัญและกำลังใจของกลุ่มด้วย และสอดคล้องกับการศึกษาของ โดเนลสัน (Donaldson, 1980, pp. 6-10) พบว่า การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้รับการนิเทศว่า การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเป็นเรื่องที่มีความยากมาก หากจะรอให้การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเป็นไปอย่างสมบูรณ์ก็อาจจะใช้เวลานาน ทำให้ผู้ตั้งใจจะเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเกิดความท้อใจได้ ดังนั้นเมื่อเห็นผู้รับการนิเทศเริ่มเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและมีทิศทางไปสู่พฤติกรรมที่เราปรารถนาแล้ว ก็สมควรจะให้กำลังใจหรือเสริมแรงไปครั้งหนึ่งก่อน การทำเช่นนี้จะทำให้ผู้รับการนิเทศมีความพึงพอใจ และมีมานะพยายามเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของตนเองอย่างสมบูรณ์ในช่วงเวลาต่อไป (สังัด อุทรานันท์, 2530, หน้า 52) พฤติกรรมผู้นำจึงมีอิทธิพลเชิงสาเหตุต่อความสำเร็จของการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา ผ่านความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูและพฤติกรรมการสอนของครู ดังนั้นในโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของความสำเร็จของการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา พฤติกรรมผู้นำมีอิทธิพลทางอ้อมต่อความสำเร็จของการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษาผ่านความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูและพฤติกรรมการสอนของครู

ส่วนพฤติกรรมผู้นำแบบมิตรสัมพันธ์ จะทำให้ผู้นิเทศมีความมั่นใจในการปฏิบัติงานมากขึ้น เป็นผลให้ความสามารถของผู้นิเทศมีสูงขึ้น ทำให้เกิดความสำเร็จของการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษามากขึ้น โดยสอดคล้องกับแนวความคิดของ ฟูลเมอร์ และ แฟรงกลิน (Fulmer & Franklin, 1982, pp. 331-334) กล่าวว่า บุคคลส่วนใหญ่จะมีความรู้สึกต่อผู้บังคับบัญชาระดับสูงในลักษณะใดลักษณะหนึ่ง เช่น รู้สึกยอมรับในความเป็นผู้นำ รู้สึกเคารพยำเกรง หรือ

มีความแรงกล้วต่ออำนาจตามตำแหน่งหน้าที่ ดังนั้นถ้าหากผู้บังคับบัญชาเป็นผู้กำหนดนโยบาย และสนับสนุนให้เกิดการเปลี่ยนแปลงก็ย่อมทำให้การเปลี่ยนแปลงเป็นไปได้โดยง่าย (สังต์ อุทรานันท์, 2530, หน้า 47) และสอดคล้องกับแนวคิดของ โลเวลล์และไวลส์ (Lovell & Wiles, 1983, pp. 13-15) กล่าวว่า สภาพสังคมและจิตวิทยาที่เกี่ยวข้องในการนิเทศ ได้แก่ การให้รางวัลและผลตอบแทน เวลาสำหรับการนิเทศ การกำหนดทรัพยากรมนุษย์ที่ใช้ในการนิเทศ วัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือต่าง ๆ การสนับสนุนงานนิเทศของผู้บริหาร สิ่งต่าง ๆ ที่กล่าวมานี้ล้วนเป็นองค์ประกอบสำคัญที่มีผลต่อความสำเร็จในการนิเทศการศึกษาเป็นอย่างมาก (สุเมธ เดียวอิสเรศ, 2525, หน้า 67) พฤติกรรมผู้นำจึงมีอิทธิพลเชิงสาเหตุต่อความสำเร็จของการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา ผ่านความสามารถของผู้นำนิเทศ ดังนั้นในโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของความสำเร็จของการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา พฤติกรรมผู้นำมีอิทธิพลทางอ้อมต่อความสำเร็จของการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษาผ่านความสามารถของผู้นำนิเทศ

1.3 จากผลการวิจัยที่พบว่า พฤติกรรมผู้นำไม่มีอิทธิพลทางอ้อมต่อความสำเร็จของการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียนผ่านการให้พลังอำนาจบริหารของผู้บริหาร ผลการวิจัยประเด็นนี้ไม่สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัย ผู้วิจัยกำหนดสมมติฐานการวิจัยว่า พฤติกรรมผู้นำมีอิทธิพลทางอ้อมต่อความสำเร็จของการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียน ผ่านการให้พลังอำนาจบริหารของผู้บริหาร โดยผู้วิจัยกำหนดสมมติฐานการวิจัยจากแนวคิดของ เทอร์รี่ (Terry, 1972, p. 458) ว่า ภาวะผู้นำเป็นความสัมพันธ์ของบุคคลหนึ่งหรือผู้นำที่ใช้อิทธิพลให้ผู้อื่นปฏิบัติงานด้วยความเต็มใจให้บรรลุถึงความปรารถนาของผู้นำ ผลการวิจัยที่ได้แตกต่างไปจากสมมติฐานการวิจัย อาจเนื่องจากการศึกษาของเทอร์รี่ (Terry, 1972) ได้กล่าวว่า ผู้นำใช้อิทธิพลให้ผู้อื่นปฏิบัติงานด้วยความเต็มใจให้บรรลุถึงความปรารถนาของผู้นำ แต่ผู้วิจัยได้ศึกษาอิทธิพลของการให้พลังอำนาจบริหาร ซึ่งการใช้อิทธิพลของผู้นำ อาจไม่เหมือนกันการให้พลังอำนาจบริหาร เนื่องจากอิทธิพลเป็นลักษณะของผลการกระทำที่แตกต่างไปจากการให้พลังอำนาจของผู้บริหาร จึงอาจมีผลให้ตัวแปรพฤติกรรมผู้นำไม่มีอิทธิพลทางอ้อมต่อความสำเร็จของการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียน ผ่านการให้พลังอำนาจบริหารของผู้บริหาร

พฤติกรรมผู้นำไม่มีอิทธิพลทางอ้อมต่อความสำเร็จของการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียนผ่านขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของครู ผลการวิจัยประเด็นนี้ไม่สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัย ในโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียน ผู้วิจัยกำหนดสมมติฐานการวิจัยว่าพฤติกรรมผู้นำมีอิทธิพลทางอ้อมต่อความสำเร็จของการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียนผ่านขวัญกำลังใจในการปฏิบัติของครู โดยผู้วิจัยกำหนดสมมติฐาน ตามแนวคิดของฮัลพิน (Halpin,

1966, p. 86) ว่าพฤติกรรมผู้นำ หมายถึง พฤติกรรมที่ผู้นำแสดงออกถึงความสามารถในการนำกลุ่ม เพื่อดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ไปสู่เป้าหมายที่กำหนดแก้ไข รวมทั้งการบำรุงขวัญและกำลังใจของกลุ่ม ด้วย และงานวิจัยของ เซาเวอร์ธอร์น ธามูลแสน (2538) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ ระหว่างพฤติกรรม การบริหารของผู้บริหารกับขวัญกำลังใจของครู พบว่า พฤติกรรมการบริหารด้านกิจสัมพันธ์และ มิตรสัมพันธ์ มีความสัมพันธ์กับขวัญกำลังใจของครู ในทางบวกระดับค่อนข้างสูง ผลการวิจัยที่ พบแตกต่างไปจากการสมมติฐานเช่นนี้ เนื่องจากแนวคิดและการวิจัยที่ได้อ้างถึงในการตั้ง สมมติฐาน โดยสรุปว่า พฤติกรรมผู้นำเป็นการแสดงออกถึงความสามารถในการจัดกลุ่มดำเนิน กิจกรรมต่าง ๆ ไปสู่เป้าหมาย รวมถึงบำรุงขวัญและกำลังใจในการทำงาน และพฤติกรรมผู้นำกับ ขวัญของครูมีความสัมพันธ์อยู่ในระดับสูง ผู้นำไม่มีพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความสามารถใน การนำกลุ่มเพื่อดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ไปสู่เป้าหมายที่กำหนด รวมถึงพฤติกรรมผู้นำไม่มีการบำรุง ขวัญและกำลังใจของกลุ่ม ทำให้ขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูลดน้อยลงตามไปด้วย ทำให้ เป้าหมายที่ผู้นำกำหนดการแก้ปัญหาไว้ไม่เกิดความสำเร็จตามเป้าหมาย จึงทำให้พฤติกรรมผู้นำ ไม่มีอิทธิพลทางอ้อมต่อความสำเร็จของการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียนผ่านขวัญกำลังใจใน การปฏิบัติงานของครู

2. สมมติฐานข้อ 2 กำหนดว่า “การใช้พลังอำนาจบริหารของผู้บริหารมีอิทธิพล ทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อความสำเร็จของการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา โดยมี อิทธิพลทางอ้อมผ่านทางความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครู ขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน ของครูและพฤติกรรมการสอนของครู” ผลการวิจัยประเด็นนี้ไม่สอดคล้องกับสมมติฐาน กล่าวคือ ในโมเดลสมมติฐาน ผู้วิจัยกำหนดสมมติฐานตามแนวความคิดของ โลเวลล์และไวลส์ (Lovell & Wiles, 1983, pp. 13-15) กล่าวว่า สภาพสังคมและจิตวิทยาที่เกี่ยวข้องในการนิเทศ ได้แก่ บรรยากาศ ในองค์การความคาดหวังของการบริหาร การให้รางวัลและผลตอบแทน เวลาสำหรับการนิเทศ การกำหนดทรัพยากรมนุษย์ที่ใช้ในการนิเทศ วัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือต่าง ๆ การสนับสนุน งานนิเทศของผู้บริหาร สิ่งต่าง ๆ ที่กล่าวมานี้ล้วนเป็นองค์ประกอบสำคัญที่มีผลต่อความสำเร็จใน การนิเทศการศึกษาเป็นอย่างมาก (สงัด อุทรานันท์, 2530, หน้า 67) และงานวิจัยของ พานิช วิเชียรวรรณ (2536, บทคัดย่อ) ได้ศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการใช้พลังอำนาจ ของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา กับขวัญของบุคลากรในโรงเรียน พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่าง พฤติกรรมการใช้พลังอำนาจของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา กับขวัญของบุคลากรในโรงเรียน มีความสัมพันธ์อยู่ในระดับสูงทางบวก ทั้งโดยภาพรวมและรายฐานอำนาจ และยังสอดคล้องกับ ของ วิเชียร ไพรเลิศ (2538, บทคัดย่อ) ได้ศึกษา การใช้พลังอำนาจในการบริหารงานของผู้บริหาร และความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียน พบว่า การใช้พลังอำนาจในการบริหารของ

ผู้บริหารกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูมีความสัมพันธ์กันทางบวก โดยมีความสัมพันธ์กันระดับค่อนข้างสูง นอกจากนี้ อนงค์พร สถิตย์ภาสิจกุล (2536, บทคัดย่อ) ได้ศึกษา การใช้พลังอำนาจของผู้บริหารโรงเรียน ที่ส่งผลต่อการปฏิบัติการนิเทศงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 1 ผลการวิจัยพบว่า การใช้พลังอำนาจจากฐานต่าง ๆ ทั้ง 7 ฐาน ของผู้บริหารโรงเรียนสัมพันธ์กับการปฏิบัติการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และยังพบว่าการใช้พลังอำนาจจากฐานต่าง ๆ ทั้ง 7 ฐานของผู้บริหารโรงเรียน ส่งผลต่อการปฏิบัติการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ การใช้พลังอำนาจทั้ง 7 ฐานของผู้บริหารกับการปฏิบัติงานวิชาการภายในโรงเรียน เนื่องจากการวิจัยที่ได้อ้างถึง ในการตั้งสมมติฐานนั้น ส่วนใหญ่เป็นการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร 2 ตัวแปร ซึ่งในความเป็นจริงอาจมีความสัมพันธ์กับตัวแปรกันกลางตัวอื่น ๆ ที่งานวิจัยเหล่านี้ไม่ได้มุ่งศึกษา แต่การวิจัยครั้งนี้ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรหลายตัวแปรที่มีผลต่อความสำเร็จของการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียน ซึ่งจะทำให้ผลการวิจัยครั้งนี้ อธิบายความสัมพันธ์ระหว่างการใช้พลังอำนาจบริหารของผู้บริหารและความสำเร็จของการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียนได้ละเอียดขึ้น รวมถึงลักษณะของการใช้พลังอำนาจบริหารของผู้บริหารเป็นพฤติกรรมที่แฝงรวมมากับตัวแปรพฤติกรรมผู้นำ ทำให้ผลการวิเคราะห์พบว่าค่าสัมประสิทธิ์มาตรฐานเส้นทางมีค่าน้อยและไม่มีความสำคัญทางสถิติกับตัวแปรแฝงตัวอื่น ๆ และไม่มีอิทธิพลกับตัวแปรแฝงตัวใดเลยที่ส่งผลต่อตัวแปรแฝงความสำเร็จของการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียน ผู้วิจัยจึงทำการตัดตัวแปรการใช้พลังอำนาจบริหารของผู้บริหารออกจากโมเดลสมมติฐาน ดังนั้น ในโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของความสำเร็จของการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา การใช้พลังอำนาจบริหารของผู้บริหารไม่มีอิทธิพลทางตรงและทางอ้อมต่อความสำเร็จของการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา

3. สมมติฐานข้อ 3 กำหนดว่า “ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูมีอิทธิพลทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อความสำเร็จของการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา โดยมีอิทธิพลทางอ้อมผ่านทางขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูและพฤติกรรมการสอนของครู” ผลการวิจัยประเด็นนี้มีทั้งสอดคล้องและไม่สอดคล้องกับสมมติฐาน กล่าวคือ ผลการวิจัยพบว่าความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูไม่มีอิทธิพลทางตรงต่อความสำเร็จของการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา แต่ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูมีอิทธิพลทางอ้อมผ่านทางและพฤติกรรมการสอนของครู ผู้วิจัยขอปรายผลการวิจัยดังนี้

3.1 จากผลการวิจัยพบว่า ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูไม่มีอิทธิพลทางตรงต่อความสำเร็จของการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา ผลการวิจัยประเด็นนี้ไม่

สอดคล้องกับสมมติฐาน โดยผู้วิจัยกำหนดสมมติฐานตามแนวคิดของ สุมธ เดียววิเศษ (2525, หน้า 188) กล่าวว่า ปัจจัยอื่น ๆ ที่ก่อให้เกิดผลต่อขวัญของครู ได้แก่ ลักษณะท่าทางและบทบาทของ ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อครู ความพึงพอใจในหน้าที่การงานที่ครูปฏิบัติอยู่สถานที่ทำงาน เป็นต้น และยังกล่าวอีกว่า ผู้บริหารสถานศึกษาจะไม่ได้รับความสำเร็จในการบริหารงานตามเป้าหมาย ถ้าครูไม่มีความพึงพอใจในหน้าที่การงานที่ทำอยู่ ผลวิจัยที่พบจึงแตกต่างไปจากสมมติฐานเช่นนี้ เนื่องจากในความเป็นจริงแล้วความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูกับความสำเร็จของการปฏิบัติงาน นิเทศภายในโรงเรียน อาจมีความสัมพันธ์กันโดยผ่านตัวแปรคั่นกลางที่มีคุณลักษณะทาง จิตวิทยา ซึ่งในบริบทของความสำเร็จของการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียน จะเป็นกิจกรรมที่ เกี่ยวข้องกับผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ ซึ่งคุณลักษณะทางจิตวิทยาที่น่าจะส่งผลกระทบต่อความสำเร็จของ การปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียน ก็คือ พฤติกรรมการสอนของครู ดังนั้น ในโมเดลความสัมพันธ์ เชิงสาเหตุของความสำเร็จของการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา ความพึงพอใจใน การปฏิบัติงานของครู ไม่มีอิทธิพลทางตรงต่อความสำเร็จของการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียน ประถมศึกษา

3.2 จากผลการวิจัยพบว่า ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูมีอิทธิพลทางอ้อม ต่อความสำเร็จของการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียนผ่านทางพฤติกรรมการสอนของครู ผลการ วิจัยประเด็นนี้สอดคล้องกับสมมติฐาน เนื่องจากถ้าครูมีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูมาก ก็จะทำให้พฤติกรรมการสอนของครูดีขึ้น โดยสอดคล้องกับแนวความคิดของ จอร์จ (George, 1979, pp. 73-74) ขวัญของผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงานต่าง ๆ จะดีหรือไม่ขึ้นอยู่กับความพึงพอใจที่มี ต่องานและต่อสภาพแวดล้อมภายในหน่วยงาน หากสภาพของงานและสภาพสิ่งแวดล้อมในหน่วย งานเป็นที่พึงพอใจของผู้ปฏิบัติงานก็จะมีผลทำให้ขวัญและกำลังใจดีด้วย (สังัด อุทรานันท์, 2530, หน้า 203) และ โดนอลสัน (Donaldson, 1980, pp. 6-10) ได้เสนอการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้รับ การนิเทศว่า การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเป็นเรื่องที่มี ความยากมากหากจะรอให้การเปลี่ยนแปลง พฤติกรรมเป็นไปอย่างสมบูรณ์ก็อาจจะใช้เวลานาน ทำให้ผู้ตั้งใจจะเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเกิด ความท้อใจได้ ดังนั้นเมื่อเห็นผู้รับการนิเทศเริ่มเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและมีทิศทางไปสู่พฤติกรรม ที่เราปรารถนาแล้วก็สมควรจะให้กำลังใจหรือเสริมแรงไปครั้งหนึ่งก่อน การทำเช่นนี้จะทำให้ผู้รับ การนิเทศมีความพึงพอใจ และมีมานะพยายามเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของตนเองอย่างสมบูรณ์ใน ช่วงเวลาต่อไป (สังัด อุทรานันท์, 2530, หน้า 52) ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครู จึงมีอิทธิพลเชิงสาเหตุต่อพฤติกรรมการสอนของครู ดังนั้นในโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของความ สำเร็จของการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา ความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน ของครูมีอิทธิพลทางอ้อมต่อความสำเร็จของการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษาผ่าน

พฤติกรรมการสอนของครู

3.3 จากผลการวิจัยพบว่า ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูไม่มีอิทธิพลทางอ้อมต่อความสำเร็จของการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียนผ่านขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของครู ผลการวิจัยประเด็นนี้ไม่สอดคล้องกับสมมติฐานในโมเดลเชิงสาเหตุ ผู้วิจัยกำหนดสมมติฐานการวิจัยตามแนวความคิดของ จอร์จ (George, 1979, pp. 73-74) ว่า ขวัญของผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงานต่าง ๆ จะดีหรือไม่ขึ้นอยู่กับความพึงพอใจที่มีต่องานและต่อสภาพแวดล้อมภายในหน่วยงาน หากสภาพของงานและสภาพสิ่งแวดล้อมในหน่วยงานเป็นที่พึงพอใจของผู้ปฏิบัติงานก็จะมีผลทำให้ขวัญและกำลังใจดีด้วย (สงัด อุทรานันท์, 2530, หน้า 203) และ สมพงษ์ เกษมสิน (2521) กล่าวว่า บุคคลที่มีท่าทีและขวัญในการปฏิบัติงาน มีสุขภาพและพละนาถยดี ย่อมส่งผลให้การดำเนินงานขององค์กรบรรลุเป้าหมาย แต่ผลการวิจัยแตกต่างไปจากสมมติฐานอาจเนื่องจากครูไม่มีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานและสภาพแวดล้อมภายในหน่วยงานไม่ดี ก็จะทำให้ขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานไม่ดีตามไปด้วย ก็ย่อมส่งผลต่อการดำเนินงานขององค์กรทำให้ไม่บรรลุความสำเร็จตามเป้าหมาย รวมถึงขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูจะเกิดขึ้นได้ก็ต้องทำให้ครูมีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานเสียก่อน จึงทำให้ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูไม่มีอิทธิพลทางอ้อมต่อความสำเร็จของการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียนผ่านขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของครู ดังนั้นในโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของความสำเร็จของการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูไม่มีอิทธิพลทางอ้อมต่อความสำเร็จของการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษาผ่านขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของครู

4. สมมติฐานข้อ 4 กำหนดว่า “ความสามารถของผู้นิเทศมีอิทธิพลทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อความสำเร็จของการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษาโดยมีอิทธิพลทางอ้อมผ่านทางพฤติกรรมสอนของครู” ผลการวิจัยประเด็นนี้สอดคล้องกับสมมติฐาน กล่าวคือ ผลการวิจัยพบว่า ความสามารถของผู้นิเทศมีอิทธิพลทางตรงต่อความสำเร็จของการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา และความสามารถของผู้นิเทศมีอิทธิพลทางอ้อมต่อความสำเร็จของการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษาโดยมีอิทธิพลทางอ้อมผ่านทางพฤติกรรมสอนของครู ผู้วิจัยอภิปรายผลการวิจัยดังนี้

4.1 จากผลการวิจัยพบว่า ความสามารถของผู้นิเทศมีอิทธิพลทางตรงต่อความสำเร็จของการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา ผลการวิจัยประเด็นนี้สอดคล้องกับสมมติฐาน กล่าวคือ ผู้นิเทศที่มีความสามารถในการนิเทศสูง จะมีความสำเร็จของการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียนมาก ตามแนวความคิดของโลเวลล์และไวลส์ (Lovell & Wiles, 1983, pp. 13-15)

ที่กล่าวว่า ผู้ทำหน้าที่นิเทศจึงมีความจำเป็นจะต้องมีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับลักษณะต่าง ๆ ของตัวครูที่จะไปนิเทศ ซึ่งได้แก่ความรู้เกี่ยวกับความต้องการ ความสนใจ วุฒิภาวะ เจตคติ และการรับรู้ในตนเอง การรู้ลักษณะของที่จะไปนิเทศ จะทำให้การนิเทศประสบผลสำเร็จได้โดยง่าย (สังัด อุทรานันท์, 2530, หน้า 67) และ วรินทร์ รัตนชงค์ (2540) ได้ทำวิจัยเรื่องทักษะการนิเทศที่ส่งผลต่อกระบวนการนิเทศของศึกษานิเทศก์ ผลการวิจัยพบว่า ทักษะการนิเทศที่ส่งผลต่อกระบวนการนิเทศของศึกษานิเทศก์ คือ ทักษะการนิเทศด้านเทคนิควิธีโดยมีค่าประสิทธิภาพในการทำนายร้อยละ 86.30 และทักษะการนิเทศด้านมนุษยสัมพันธ์โดยมีค่าประสิทธิภาพในการทำนายร้อยละ 87.23 ดังนั้นในโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของความสำเร็จของการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา ความสามารถของผู้นิเทศมีอิทธิพลทางตรงต่อความสำเร็จของการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา

4.2 จากผลการวิจัยพบว่า ความสามารถของผู้นิเทศมีอิทธิพลทางอ้อมต่อความสำเร็จของการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษาโดยมีอิทธิพลทางอ้อมผ่านทางพฤติกรรม การสอนของครู ผลการวิจัยประเด็นนี้สอดคล้องกับสมมติฐาน เนื่องจากความสามารถของผู้นิเทศสูง ก็จะทำให้พฤติกรรมการสอนของครูดีขึ้น โดยสอดคล้องกับแนวคิดของฟูลเมอร์และแฟรงกลิน (Fulmer & Franklin, 1982, pp. 331-334) ที่กล่าวว่า ความรู้ความเข้าใจ รวมทั้งความสามารถในการจัดการเพื่อควบคุมสถานการณ์ต่าง ๆ เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง สำหรับผู้นิเทศ ซึ่งเป็นผู้ที่จะทำการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของคน ดังนั้นผู้นิเทศจึงจำเป็นต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเทคนิควิธีการเอาชนะการต่อต้านการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของบุคคล จะทำให้การเปลี่ยนแปลงบรรลุผลสำเร็จได้ง่าย (สังัด อุทรานันท์, 2530, หน้า 47) และการศึกษาของ บุญส่ง ลอยสุวรรณ (2537) ศึกษาวิจัยเรื่องทักษะการนิเทศของผู้บริหารที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการสอนของครูสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา พบว่า ทักษะการนิเทศของผู้บริหารโรงเรียนในด้านต่าง ๆ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการสอนของครูอย่างมีนัยสำคัญและปัญหาและอุปสรรคการนิเทศภายในโรงเรียนพบว่าผู้บริหารโรงเรียนได้รับการพัฒนาทางด้านวิชาการค่อนข้างน้อยทำให้ขาดความเชื่อมั่นในการนิเทศทำให้ครูมีเจตคติไม่ดีต่อการนิเทศและมีพฤติกรรมต่อต้านการนิเทศโดยไม่ยอมเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอนในทางที่ดีขึ้น ความสามารถของผู้นิเทศจึงมีอิทธิพลเชิงสาเหตุต่อพฤติกรรมการสอนของครู ดังนั้นในโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของความสำเร็จของการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา ความสามารถของผู้นิเทศมีอิทธิพลทางอ้อมต่อความสำเร็จของการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษาผ่านพฤติกรรมการสอนของครู

5. สมมติฐานข้อ 5 กำหนดว่า “ขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูมีอิทธิพลทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อความสำเร็จของการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา โดยมีอิทธิพลทางอ้อมผ่านทางพฤติกรรมการสอนของครู” ผลการวิจัยประเด็นนี้ไม่สอดคล้องกับสมมติฐานในโมเดลเชิงสาเหตุ ผู้วิจัยกำหนดสมมติฐานการวิจัยตามแนวความคิดของ จอร์จ (George, 1979, pp. 73-74) ขวัญของผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงานต่าง ๆ จะดีหรือไม่ขึ้นอยู่กับความพึงพอใจที่มีต่องานและต่อสภาพแวดล้อมภายในหน่วยงาน หากสภาพของงานและสภาพสิ่งแวดล้อมในหน่วยงานเป็นที่พึงพอใจของผู้ปฏิบัติงานก็จะมีผลทำให้ขวัญและกำลังใจดีด้วย (สัจ จุทรานันท์, 2530, หน้า 203) และ โดโนลสัน (Donaldson, 1980, pp. 6-10) ได้เสนอการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้รับการนิเทศว่าการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเป็นเรื่องที่มีความยากมาก หากจะรอให้การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเป็นไปอย่างสมบูรณ์ก็อาจจะใช้เวลานาน ทำให้ผู้ตั้งใจจะเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเกิดความท้อใจได้ ดังนั้นเมื่อเห็นผู้รับการนิเทศเริ่มเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและมีทิศทางไปสู่พฤติกรรมที่เราปรารถนาแล้วก็สมควรจะให้กำลังใจหรือเสริมแรงไปครั้งหนึ่งก่อน การทำเช่นนี้จะทำให้ผู้รับการนิเทศมีความพึงพอใจ และมีมานะพยายามเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของตนเองอย่างสมบูรณ์ในช่วงเวลาต่อไป (สัจ จุทรานันท์, 2530, หน้า 52) ผลการวิจัยที่พบจึงแตกต่างไปจากสมมติฐานเช่นนี้ เนื่องจากขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของครู จะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อครูมีความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน ดังที่ เบนเลย์และเรมเพล (Bentley & Rempel, 1970, p. 1) ได้ให้คำจำกัดความของขวัญกำลังใจว่า คือ ความตระหนักถึงความพึงพอใจที่ได้รับ ความต้องการทั้งของบุคคลและหมู่คณะหรือองค์กร และประสิทธิภาพในการผสมผสานของทั้งสองด้าน เป็นพื้นฐานของขวัญและกำลังใจของบุคคล และผลการวิเคราะห์ยังพบว่าค่าสัมประสิทธิ์มาตรฐานเส้นทางมีค่าน้อยและไม่มีความสำคัญทางสถิติกับตัวแปรแฝงตัวอื่น ๆ และไม่มีอิทธิพลกับตัวแปรแฝงตัวใดเลยที่ส่งผลต่อตัวแปรแฝงความสำเร็จของการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียน ผู้วิจัยจึงทำการตัดตัวแปรขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูออกจากโมเดลสมมติฐาน ดังนั้นโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของความสำเร็จของการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา ขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูไม่มีอิทธิพลทางตรงและทางอ้อมต่อความสำเร็จของการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา

6. สมมติฐานข้อ 6 กำหนดว่า “พฤติกรรมการสอนของครูมีเฉพาะอิทธิพลทางตรงต่อความสำเร็จของการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา” ผลการวิจัยประเด็นนี้สอดคล้องกับสมมติฐาน กล่าวคือ ผลการวิจัยพบว่าพฤติกรรมการสอนของครูมีเฉพาะอิทธิพลทางตรงต่อความสำเร็จของการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา ผู้วิจัยขอปิดท้ายผลการวิจัยดังนี้

เนื่องจากพฤติกรรมการสอนของครูผู้สอนดีก็จะทำให้ความสำเร็จของการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษาเป็นไปได้สูงตามแนวคิดของสำนักงานคณะกรรมการ การประถมศึกษาแห่งชาติ (2534, หน้า 3) ได้วิเคราะห์สาเหตุของตัวครูที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษา พบว่าครูผู้สอนส่วนใหญ่ยังมีปัญหาในการปฏิบัติหน้าที่ โดยเฉพาะการจัดการเรียนการสอน ซึ่งเป็นหน้าที่โดยตรงของผู้บริหารที่ต้องหาวิธีการแก้ไขปรับปรุงและพัฒนาให้ครูมีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ วิธีการที่จะช่วยแก้ปัญหาดังกล่าวได้ก็คือ การนิเทศภายในโรงเรียน เพราะการนิเทศภายในโรงเรียนเป็นกระบวนการที่ช่วยให้การจัดการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพและ สัจ จูทรานันท์ (2531, หน้า 24) ได้สังเคราะห์งานวิจัยทางการนิเทศการศึกษาในประเทศไทย พบว่า ผลที่เกิดขึ้นจากโครงการการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน จะได้แก่ครูได้พัฒนาประสิทธิภาพการเรียนการสอนให้สูงขึ้น มีความร่วมมือร่วมใจในการปฏิบัติงานกลุ่มมากขึ้น มีความมั่นใจในตนเอง ช่วยเหลือ ตัวเองในการจัดการเรียนการสอน มีความสามัคคีและประสานสัมพันธ์กันมากขึ้น จึงกล่าวได้ว่า การนิเทศการศึกษาที่ถือว่าประสบความสำเร็จนั้นจะต้องเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้รับการนิเทศในทางที่ดีขึ้น (สัจ จูทรานันท์, 2530, หน้า 44) และการศึกษาของ สุวิทย์ มุกดาภิรมย์ (2538) ได้ศึกษาพฤติกรรมการสอนของครูในโรงเรียนประถมศึกษาที่มีการนิเทศ ภายใน พบว่าการนิเทศภายในสามารถแก้ปัญหของโรงเรียนช่วยพัฒนาการศึกษา ดังนั้นในโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของความสำเร็จของการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา พฤติกรรมการสอนของครูมีอิทธิพลทางตรงต่อความสำเร็จของการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. การวิจัยครั้งนี้พบว่าตัวแปรที่มีอิทธิพลทางตรงต่อความสำเร็จของการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา คือ ความสามารถของผู้นิเทศและพฤติกรรมการสอนของครู ผลการวิจัยเช่นนี้เป็นประโยชน์สำหรับเป็นแนวทางสำหรับผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้องกับการกำหนดนโยบายทางการศึกษา ในการแก้ปัญหาและปรับปรุงการนิเทศภายในโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เช่น การคัดสรรบุคคลเข้าเป็นผู้นิเทศ การสร้างระบบประเมินผู้นิเทศ การจัดกิจกรรมเพิ่มพูนประสบการณ์ใหม่ให้แก่ผู้นิเทศ การพัฒนามาตรฐานงานนิเทศภายในโรงเรียน เป็นต้น นอกจากนี้ก็ควรจัดการนิเทศให้จริงจังต่อเนื่องและมากขึ้น เพื่อให้ครูมีการพัฒนาพฤติกรรมการสอนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เป็นต้น

2. เมื่อพิจารณาอิทธิพลทางอ้อมของตัวแปรที่มีผลต่อความสำเร็จของการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา พบว่า ตัวแปรที่มีอิทธิพลทางอ้อมต่อความสำเร็จของการปฏิบัติ

งานนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษาคือ พฤติกรรมผู้นำ ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครู ความสามารถของผู้นิเทศและพฤติกรรมการสอนของครู ดังนั้น ผู้บริหารโรงเรียนมีพฤติกรรมของผู้นำเป็นแบบมิตรสัมพันธ์ ครูมีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานมาก พฤติกรรมการสอนของครูมีประสิทธิภาพ ผู้นิเทศมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ก็ทำให้เกิดความสำเร็จของการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียนมากขึ้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุความสำเร็จของการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างศึกษานิเทศก์จังหวัด ศึกษานิเทศก์อำเภอ/กิ่งอำเภอ ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนฝ่ายวิชาการหรือหัวหน้าฝ่ายวิชาการโรงเรียน และครูผู้ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษา เขตการศึกษา 12 กระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งเป็นตัวแทนศึกษานิเทศก์จังหวัด ศึกษานิเทศก์อำเภอ/กิ่งอำเภอ ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนฝ่ายวิชาการหรือหัวหน้าฝ่ายวิชาการโรงเรียน และครูผู้ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ควรมีการนำโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุความสำเร็จของการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา ไปใช้กับศึกษานิเทศก์จังหวัด ศึกษานิเทศก์อำเภอ/กิ่งอำเภอ ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนฝ่ายวิชาการหรือหัวหน้าฝ่ายวิชาการโรงเรียน และครูผู้ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนประถมศึกษาในภาคอื่น ๆ หรือเขตการศึกษาอื่น ๆ (Multigroup Analysis) เพื่อเป็นการยืนยันความถูกต้องของโมเดลที่สร้างขึ้น

2. จากการวิจัยโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุความสำเร็จของการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษาที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นสามารถอธิบายความแปรปรวนความสำเร็จของการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษาได้เพียงร้อยละ 5 เท่านั้น ถ้าคัดเลือกตัวแปรที่คาดว่าจะมีผลต่อความสำเร็จของการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา เช่น วัฒนธรรมองค์กร ความผูกพันต่อองค์กร เข้ามาในโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น อาจจะทำให้โมเดลอธิบายความแปรปรวนความสำเร็จของการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษาได้มากขึ้น